

LUD

Jedynie pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca i Redaktor: Książ Jan Pałka

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2-50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: do 3 razy należy przysłać 5000. — Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO” -- Jornał polono bisemanał

Cena numeru 200 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego, Kubisa, Majewskiego, w księgarni Dr Rydygiera

Ucieczka do lasów.

Trawi społeczeństwo polskie w Brazylii pewna choroba dotychczas nieuleczalna, która nazywa się: „Ucieczka do lasów”.

Przyszli taki Polak wraz z rodziną do Brazylii, kupił kawał dziewięcioletniego lasu, karczował, rąbał, palił i orał. Żył przez 5 lat o głodzie i chłodzie, mordował się, trapił i twarde pracował. A kiedy kolonia już dawała kukurydzę i pszenicę, pomarańcze i banany, kiedy w okolicy tworzył się zaczął kupiska ludzkie i miasteczka, nagle Polak sprzedał swoją kolonię Włochowi lub Niemcowi, a sam zabrał trochę gotówki i poszedł głębiej w lasy, aby tam na nowo rozpocząć tę samą twarde pracę.

Każdy wie, że nie mówimy tu o jakimś fakcie odosobnionym, ale o objawie nieestetycznym, zbyte powszechnym na wychodźstwie naszym w Brazylii.

W stanie Rio Grande do Sul Polacy wycofali lasy dziewięć lat przed 30 laty na obrzynie przetrzeźni Alfredo Chaves. Setki rodzin polskich tam osiadły. Za jakiś czas zdawoło im się, że ziemia nie daje, gorączka zaczęła ich trawić. Poszli dalej do dziewięcioletnich lasów, do Rio do Peixe i do Lagoado Valeriano. Ale i tu nie długo wysiedzieli. Po 10 latach, biedy najtwardsza praca była skończona, znów porzucili swoje domy, sprzedali kolonie i poszli znowu w głębsze lasy, do Palmeiry.

Z pod Barro i z Treze de Maio, tak niedawno zroszone potem chłopa polskiego, koloniści polscy uciekają do Palmeiry i do kolonii Santa Rosa nad rzekę Iguassu. Po Polakach ziemię wykupili Włosi i trzymają ją.

W stanie Santa Catharina były dwie silne kolonie polskie: Pinheiro i Santa Maria.

Liczyły przeszło po 200 rodzin polskich. Dziś ich jest 60. Inni wywedrowali, poszli do lasów na Hanzę do kolonizacji niemieckiej, protestanckiej.

Pod Indyjałem koło Blumenau była duża kolonia polska miała 150 rodzin. Dziś są tam jeszcze 2 kaplice przez Polaków zbudowane, ale zostały zaledwie 30 rodzin polskich.

Koło Brusque (o 40 km. od Blumenau) kiedyś była kwitnąca kolonia polska do 100 rodzin. Jeszcze została tam nazwa: Morro Polaco (Góra Polska). Ale Polaków już niema. Wszystko wykupili Niemcy. Jest tylko jeszcze 5 rodzin polskich. Poszli Polacy w puszcze, do Hanzy.

Również w stanie Santa Catharina znana była silna osada polska w Pinheiral, w Municipio Nova Trento. Było tam przeszło 300 rodzin polskich, ludności polskiej liczone przeszło 2000. Dziś prawie żadnej rodziny polskiej niema. Są sami Włosi. Polacy stworzyli grunt pod kulturę, a kiedy pracy sztyfowej dokonali, wynieśli się w okolice Guarapuawy zaczął na nowo karczowanie borów.

W stanie Paraná to samo mamy zjawisko. Pod Kurytybą wszystkie ziemie z rąk polskich wykupili Włosi i Niemcy a polscy koloniści wynoszą się dalej, w głąb puszczy dziewięcioletnich. Polacy, którzy dziś jeszcze wytrwali na roli w Thomaz-Coelho, w Orleans, w Abranches, pamiętają dobrze, że przed 15 i 20 laty było ich daleko więcej i że ci, których tam już niema, poszli dalej do lasów. Inni już się wybierają.

Ciągle do lasów, do puszczy, w dzikie strony! Ucieczka do lasów!

Żegota.

LITWA CHCE ZGUBIĆ POLSKĄ TARYFĄ CELNĄ

Na Litwie weszła w życie nowa taryfa celna. Niektóre pozycje taryfy zostały obniżone, jak na przykład na maszyny rolnicze, w zasadzie jednak taryfa jest znacznie podwyższoną.

Należy stwierdzić, iż stawki celne litewskie na towary pochodzenia polskiego z dniem 1 października 1928 roku podwyższono o 100 proc., obecna zaś taryfa podnosi je o dalsze 50 proc. Jest rzeczą charakterystyczną, iż stawki na analogiczne towary, pochodzące z innych państw, nie zostały podwyższone.

Rząd litewski podwyższenie stawek celnych tłumaczy ustawą celną, która pozwala na podwyżkę cel od 150 proc. z państwami traktatowymi i do 300 proc. z państwami nie traktatowymi (naprzykład Polska); z drugiej strony ma to, jakoby, na celu wzmoczenie produkcji krajowej.

Litewskie koła gospodarcze uważają jedne podwyżki za manewr natury czysto fiskalnej, inne za tendencyjne, w szczególności, jeżeli chodzi o Polskę.

WARSZAWA KU CZCI KAZIMIERZA PUŁASKIEGO

W dniu 9 października bieżącego roku przypada 150-letnia rocznica śmierci Kazimierza Pułaskiego, który jako generał armii amerykańskiej zginął śmiercią bohaterską w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych.

Ameryka przygotowuje się do bardzo uroczystego obchodu tej rocznicy naco wskazuje fakt, że szereg stanów proklamowało dzień 9 go względu dnia 10 go października, jako dzień święta narodowego ku uczczeniu Pułaskiego, a senat Stanów Zjednoczonych uschwalił wniosek promulgowany następnie przez prezydenta Coolidge'a powołujący do życia komię federalną dla uczczenia tej rocznicy.

Jednocześnie społeczeństwo polskie w Stanach Zjednoczonych przystąpiło do zorganizowania komitetów obchodowych, pragnąc nadać uroczystości tej bardzo wielkie rozmiary.

Protoktorat nad głównym komitetem w Ameryce objął prezydent Hoover.

Ponieważ uroczystości ku czci Pułaskiego zapowiedziane w Stanach Zjednoczonych w tych rozmiarach mają dla stosunków polsko-amerykańskich doniosłe znaczenie i wykorzystanie ich dla celów polityczno-propagandowych jest sprawą pierwszorzędnej wagi, rząd i naród polski nie mógł zachować się wobec tej rocznicy bohatera narodowego obojętnie.

Z inicjatywy rządu i licnych stowarzyszeń społecznych, utworzył się w Warszawie „Centralny komitet obchodu 150-cio

Odezwa Komisji Wyborczej.

RODACY! Na każdym kroku, w każdej sytuacji i od lat dawnych, stale odczuwamy wielki brak silnej organizacji Polaków, którzy występowali zdecydowanie a zgodnie pod jednym hasłem.

I chociaż już od tylu lat pracujemy na tutejszej gościnnej ziemi z nabytymi prawami obywateli brazylijskich, chociaż jest nas tak wielka ilość, liczebna gromada, jednak do tej pory nie mieliśmy jakoś sposobności zorganizować w jedno stronnictwo polityczne wszystkich Polaków, którzy bronili skutecznie naszych spraw, popierało należycie nasze zażalenia lub skargi i dążyło konsekwentnie do pozyskania wpływów w rządach stanowych i municypalnych.

RODACY! Musimy zerwać z dotychczasową bezczynnością i otrząsnąć się z naszej ospałości a stanąć w zwartej gromadzie do planowej pracy politycznej, dla naszego własnego dobra i dobra naszych dzieci. Pozostawać dłużej w stanie obecnym niemożemy!

Apelujemy do wszystkich Polaków i wzywamy do tworzenia własnej organizacji politycznej, z którą każdy będzie musiał się liczyć. Dla rozpoczęcia pracy organizacyjnej w tym kierunku, powstała w Kurytybie dnia 22 sierpnia b. r. tymczasowa KOMISJA WYBORCZA, wypełniona z pośród miejscowych obywateli Polaków, reprezentujących sobą miejscowość kurytybską.

Wierzymy, iż nasza Komisja Wyborcza spotka się z poparciem całego ogółu, co pozwoli nam owoicie pracować i w krótkim czasie stworzyć poważną siłę polityczną, która zaważy na szali najbliższej już przyszłości.

Wierzymy, iż nasza Komisja Wyborcza wszystkich wsbudzi.

RODACY! Zwracamy się jeszcze raz do Was wszystkich z gorącą prośbą, abyście nie odmawiali nam pomocy, jeno przyłożyli swą cegiełkę do tego gmachu, jaki wybudować pragniemy, przyczynili się z całym zrozumieniem do tego dzieła społecznego i politycznego. Program tymczasowej Komisji Wyborczej w Kurytybie, jest następujący:

1) Wytworzyć jeden wspólny Dyrektorjat w Kurytybie, który będzie się składał z przedstawicieli całej Parany i posiadał swe filje we wszystkich kolonjach polskich na interjorze;

2) Zorganizować intensywną propagandę wyborczą pomiędzy Polakami, celem natychmiastowego kwalifikowania się i zebrania jaknajwiększej liczby głosujących;

3) Zorganizować stały kontakt pomiędzy Dyrektorjatem w Kurytybie i poszczególnymi filjami, celem poparcia moralnego i finansowego przy wyborach federalnych i stanowych a nawet municypalnych.

4) Przeprowadzić naszych Rodaków (wyborców) na różne stanowiska społeczne i polityczne.

Zawarty w tych punktach program naszej działalności, jest bardzo obszerny, wymaga wyjątkowej pracy i zasługuje na Wasze poparcie. Dla lepszego skrytalizowania naszych dążeń prosimy poszczególne kolonie polskie o wypowiedzenie się w tej sprawie wyrażanie swej opinii i nadsyłanie nam wszelkich wniosków, rad i wskazówek, bo pracę naszą dopiero rozpoczynamy i pragniemy prowadzić ją ku zadowoleniu wszystkich. Wszelkie życiwe rady i wnioski przedyskutowane będą na Ogólnym Zjeździe Delegatów, który mamy zamiar zwołać w dniach 12 i 13 października b. r. Prosimy o wskazanie nam wybitniejszych osób, któreby mogły zająć się pracą przygotowawczą, i wystąpić jako reprezentanci. Prosimy podać liczbę głosujących choć w przybliżeniu. Wszelką korespondencję prosimy adresować na ręce przewodniczącego: Sr. LUIZ WOLSKI — Caixa postal 430, Kurytyba, Paraná.

Komisja Wyborcza:

Ludwik Wolski, Jan Faucz, Hieronim Troczyński, Józef Wiśniewski, Bol. Mizerkowski.

150-letniej rocznicy śmierci w misarz rządu miasta Warszawa skład którego weszli delegaci w Wł Jaroszewicz, na sekretarzy poszczególnych ministerstw i tarza generalnego powołany stowarzyszeń społecznych.

Protoktorat nad pracami komitetu raczyli objąć pan Prezydent Rzeczypospolitej oraz Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski. Na czele komitetu wykonawczego stanął ko-

W Warszawie uroczystości te odbędą się dnia 9-go października. Złożą się na nie między innymi: nabożeństwo w katedrze św. Jana, defilada garnizonu warszawskiego, od-

Wiadomości.

Z POLSKI.

ZAMIAST DO KANADY I ARGENTYNY. EMIGRACJA DO BRAZYLII.

Ostatnio Urząd Emigracyjny ograniczył wydawanie emigrantom pozwoleń na wyjazd do Kanady i Argentyny z powodu ciężkich warunków gospodarczych, panujących w tych krajach. Skutkiem tego zarządzenia, emigrantów spotkał przykry zawód, gdyż wielu z nich zlikwidowało zupełnie swoje mienie w kraju, a nawet wykupiło karty okrętowe. Zdarza się, że emigranci tacy, wyjeżdżają samopas do innych krajów zamorskich, co jest połączone z większym jeszcze ryzykiem, gdyż w takich wypadkach nie mają, ani za-

pewnienia opieki, ani możności nabycia ziemi, ani też możności znalezienia pracy.

Ponieważ na terenie Brazylii (Ameryka Południowa) Towarzystwo Kolonizacyjne w Warszawie rozpoczęło na szeroką skalę zakrojoną akcję kolonizacyjną i gwarantuje kolonistom wszechstronną opiekę Urząd Emigracyjny w Warszawie rozesłał do swych ekspozytur w Warszawie, Krakowie, Lwowie, Brześciu n/Bugiem i Białymstoku pismo o kólnie, polecające informowanie wszystkich emigrantów o akcji Towarzystwa Kolonizacyjnego w Brazylii.

Wyjazd z Warszawy pierwszej partii kolonistów na tę kolonię nastąpił już około 20 sierpnia roku bieżącego, druga partja wyjedzie około 25 września roku bieżącego.

czyty w szkołach i oddziałach wojskowych oraz uroczysta akademja.

ŻYDZI WYWOŻĄ Z POLSKI ŻYWY TOWAR.

Polcja wykryła niedawno zbrodnię szajkę handlarzy żywym towarem. Niejaki Moryc Baskim vel Baskir z Nowego Jorku zaczął wyszukiwać w Ameryce ludzi, którzy mieli narzeczone w Polsce, i podejmował się sprowadzić je do Ameryki. Narzeczeni godzili się i pisali mu listy polecające do swych oblubienic. Z takimi listami przyjeżdżał Baskin do Polski i tłumaczył naiwnym dziewczętom, że celem uzyskania paszportu należy wziąć fikcyjny ślub. Dawał je za grubą opłatą, rabin Mendel Kestenberg w Wawrze, a sekretarz tejże gminy niejaki Stefan Gwryjolek dawał świadectwo urzędowe.

Na tej podstawie zdobywał Baskin paszporty zagraniczne i wywoził swe ofiary na rynek handlu kobietami. Według relacji niektórych dzienników liczba tych nieszczęsnych ofiar jest ogromna. Rabin Kestenberg miał udzielić 62 fikcyjnych ślubów.

W aferę tę włączony jest również drugi rabin, Jakób Silberstein z Pragi. W Warszawie aresztowano go, lecz po 2 dniach wypuszczono w skutek interwencji innych rabinów. Silberstein twierdzi, że tylko raz udzielił fikcyjnego ślubu, ale to dlatego, że nadużył jego zaufania pisarz Szmul Rozenberg.

Okazało się też, że ta sama szajka zajmowała się skradaniem służby wojskowej. Rabin Kestenberg i Baskin brali pieniądze od poborowych, którzy przed wcieleniem do szeregów zawierali związek małżeński i już jako jedyni żywicieli uzyskiwali skrócenia służby wojskowej do 5 miesięcy.

Główni przestępcy mieli szeregi pomocników. Są oni przeważnie żydami.

Polaka bierze w zwalczaniu handlu żywym towarem wybitny udział. Niestety, jej służbi zmniejszają zbrodnicze jednostki żydowskie, które właśnie z Polski wywożą dużo ofiar a zagranicą uchodzą za Polaków i kompromitują skutkiem tego nasz naród. Fakt, że w takie afery są zamieszani nawet rabini, jest dowodem, że zgnilizna przeżera nawet najwyższe sfery społeczeństwa żydowskiego.

DEMONSTRACJE ŻYDÓW PRZED KONSULATAMI ANGIELSKIMI.

W związku z wypadkami, jakie zaszły ostatnio w Palestynie pomiędzy Żydami a Muzułmanami, żydzi urządzili demonstracje przed budynkami konsulatów angielskich w Warszawie i Katowicach. Manifestanci powybijali okna i usiłowali poczynić inne szkody. Przeszkodziła temu policja, rozpędzając demonstrujących żydów.

Z Brazylii.

Paraná.

SEUSZNE OBURZENIE PODRÓŻNYCH NA NIEREGULARNOŚĆ POCIĄGÓW. Od pewnego czasu słyszy się od podróżujących koleją skargi z powodu opóźnienia się pociągów; nie chodzi tu o spóźnienia minutowe, ale opóźnienia na kilka godzin, które w innych krajach nie są możliwe do pomysłenia. Ale przystawie mówić: „Dopóty zdan wodę nosi, dopóki się ucho nie urwie”.

Ubiegłej soboty pociąg popędzony z Rio Negro oczekiwał na stacji Serrinha pociągu zwykłego z Ponta Grossa aż 4 i pół godziny. Naturalnie wszyscy podróżni którzy opłacili przecież bilet za przejazd regularny, a nie za wycieczkiwanie na stacji i marnotrawstwo czasu wystosowali prośbę do dyrektora Kompanji Kolei przeciw istniejącym nieporządkom w komunikacji. Tak samo i na innych linjach jak naprzykład Paranaguá - Curitiba, Sorocabana, z S Paulo pociągi spóźniły się o kilka godzin.

PARANAGUÁ BĘDZIE PORTEM SAMOLOTÓW. W Paranaguá powstanie port dla wielkich hydroplanów Międzynarodowej Linji Powietrznej. Samoloty jadące z Nowego Jorku do Buenos-Aires będą się zatrzymywały w nowowzbudowanym porcie Paranaguá.

NOWE PARANĄSKIE TOWARZYSTWO KOLONIZACYJNE. W Guarapuava zostało założone Paranąskie Towarzystwo Kolonizacyjne „Sociedade de Paranaense de Colonização”.

Kierownikami tego Towarzystwa są Dr. Julio França, inżynier Eugeniusz Zalewski i Piotr Nowacki.

PIĘKNY GEST. Syryjczycy z Rio Negro i okolicy ofiarowali do miejscowego kościoła parafialnego piękny i kosztowny zegar wiszący.

KURYTYBA.

PROTEST ŻYDÓW PRZECIWKO WYPADKOM W PALESTYNI. W niedzielę wieczorem kolonia żydowska w Kurytybie zorganizowała zebranie Żydów, na którym uchwalili wysłać protest na ręce pierwszego ministra angielskiego Mac Donalda przeciwko masakrze Żydów w Palestynie.

J. E. KSIĄDZ ARBYBISKUP Z KURYTYBY WYJEDZIE NA KONGRES MARJAŃSKI DO S. PAULO. W tych dniach J. E. ks. Jan Franciszek Braga, Arcybiskup z Kurytyby uda się na Kongres Marjański który odbędzie się w Aparecida (w S. Paulo) od 5 - 7 września.

São Paulo.

NAJŚWIĘTZA MARJA PANNA Z APPARECIDY PATRONKA BRAZYLJI. W stanie S. Paulo w miejscowości Aparecida rozpoczęły się wielkie uroczystości ku czci Matki Boskiej i potrwać one aż do 8 września. Znajduje się tam bowiem cudowna figura Matki Boskiej, ukoronowanej w 1904 roku. Obecne uroczystości będą bardzo wspaniałe i radosne dla katolików, ponieważ Ojciec św. z okazji roku jubileuszowego, pozwolił ażeby księża biskupi w czasie uroczystości ogłosili Najświętszą Marię Pannę z Aparecidy patronką całej Brazylii.

Liczne pielgrzymki podążą z całej Brazylii na tą ważną chwilę do Aparecida. Na zakończenie uroczystości odbędzie się Kongres Marjański, na którym przedstawiciele katolików z całej Brazylii będą się naradzać w jaki sposób przyczynić się do rozpowszechniania czci Matki Boskiej, a także poruszane będą inne tematy z dziedziny życia katolickiego.

ŻYDZI I SYRYJCZYCY Z S. PAULO W OBRONIE ŻYDÓW W PALESTYNI. Na wieść o zaburzeniach w Palestynie zebrali się żydzi i wysłali protest przeciwko napadom muzułmanów na Żydów.

Także i kolonia Syryjczyków z S. Paulo wysłała protesty do państwa, do ministrów Spraw Za-

W Ziemi Świętej wre walka.

Od kilku dni w Palestynie, a zwłaszcza w Jerozolimie trwają walki Żydów z Muzułmanami.

Wybuchły one na podłożu nienawiści jaką żywią żydzi do machometan, których znówu proteguje rząd angielski, jako sprawujący mandat nad Palestyną.

Hasłem do rozlewu krwi stało się żydowskie święto „Pojednania”. W tym to dniu żydzi modlą się pod tradycyjnem murem, który obecnie jest w posiadaniu muzułmanów. Trudności jakich doznawali żydzi w dostępie do miejsca które uważają za święte, a następnie zburzenie części muru było ostatnią kroplą, która przepełniła cierpliwość żydowską. Stanęli oporem; na to oczekali muzułmanie. Chwycili bowiem za broń i wywiązała się zawzięta walka. Muzułmanie napałają na domy żydowskie, niszczą je, zaś żydzi bronią się, a przedewszystkiem krzyczą na świat cały o masakrze Żydów. Nietylko jednak żydzi są poszkodowani. Telegramy bowiem przynoszą wiadomość, że w ostatnich dniach zamordowano około 96 Żydów, 52 muzułmanów i 4 chrześcijan. Pośród rannych znajduje się 151 Żydów 103 muzułmanów i 9 chrześcijan. Między rannymi znajduje się konsul polski w Jerozolimie p. Zbyszewski.

Na skutek wieści o pogromach Żydów w Palestynie, żydzi z całego świata wydają protesty w obronie swych współplemieńców.

W kłopot jest rząd angielski, który swoją polityką spowodował rozruchy na Wschodzie, których jak się zdaje, nie uda się łatwo uspokoić.

granicznych Brazylii, Anglii i do Ligi Narodów.

OFIARA NAIWNOŚCI. Dwunastoletni japończyk Yosio Kirzan zmarł w nie doległości reumatycznej w lewym boku. Poszedł więc do pewnego znachora japońskiego, ten orzekł że bóle pochodzą od bicia, który się dostał do ciała. A więc trzeba tego intruza usunąć. Jakże poradził sobie w tem naiwny młodzieniec? Wziął brzytwę, rozciął nią ciało aż do kości w tem miejscu gdzie czuł największy ból i naturalnie bicia nie znalazł. Rana więc zaczęła ropnieć i biedny chory byłby się stał z pewnością ofiarą znachora kurandiera, gdyby się nie był on dostał do szpitala. Ciężko pokutuje teraz za swą łatwowierność, ale jest nadzieja, że wyzdrowieje.

Minas Geraes.

NIEOSTROŻNE OBCHODZENIE SIĘ Z BRONIĄ. W stołecznym mieście, Bello Horizonte miejscowa policja, ażeby się wprawić w strzelaniu ostrymi nabojami z nowych karabinów maszynowych urządziła na ulicy ćwiczenie; wypadły one fatalnie, albowiem wskutek braku znajomości w obchodzeniu się z bronią, postrzelono trzech urzędników, z których jeden padł trupem na miejscu, zaś dwóch innych odwieziono do szpitala.

Santa Catharina.

NOWA KOLONJA. W municyjnium Brusque powstaje nowa kolonia pod nazwą „Dr. Wiktor Kondor” która obejmie 243 szaków. Jeden szakier kosztuje 3000 milreisów z czego wpłaca się 700 milreisów zgóry a resztę spłaty w przeciągu 3 lat bez procentu.

Ze swiata.

Anglja.

ANGLJA WYCOFUJE WOJSKO Z NADRENJI. Rząd angielski wydał rozporządzenie, ażeby wojsko które było umieszczzone w terenach okupacyjnych w Nadrenji, wycofało się począwszy od 14-go września. Zupelne wycofanie się wojsk angielskich nastąpić w trzech miesiącach.

Kanada.

NIEUODZAJ PSZENICY. Według wiadomości otrzymanych z Winnipegu urodzaj tegoroczny nie dosięgnie praw-

dopodobnie nawet połowy przeszłorocznych zbiorów.

Ostatnio na przestrzeni regionu pszenicznego panowały silne gorące i suche wiatry, które nawet wpłynęły na szybkie podnoszenie się ceny pszenicy. Ceny te zatrzymały się dopiero po ostatnich krótkich deszczach.

Europejscy właściciele wielkich młynów są tak zaniepokojeni ewentualnym nieurodzajem pszenicy w Kanadzie, że niektórzy z nich wysłali tam swych przedstawicieli aby na miejscu przekonali się o sytuacji. Wiadomości zebrane przez nich nie są pocieszających.

Sfery kanadyjskie są zdumione, że Europa tak późno zdała sobie sprawę ze spodziewanego braku pszenicy, ponieważ na miejscu kwestja nieurodzaju pszenicy była znana już od dłuższego czasu.

TRZYNASTEMIESIĘCZNY ROK.

W Kanadzie coraz więcej przedsiębiorstw zaprowadza u siebie rok kalendarzowy złożony z 13 miesięcy, każdy po 28 dni. Także przedsiębiorstwa i banki w Stanach Zjednoczonych poczynają stosować ten system, twierdząc że podział roku na 12 miesięcy nierównej długości powoduje nietylko niewygody i nieporozumienia, ale straty w businessie. Książkowość prowadzona na podstawie czterech tygodni w miesiącu jest uproszczona i na tem polu również zyskuje się przez nowy system na czasie i pracy. W roku składającym się z 13 miesięcy, każdy miesiąc rozpoczyna się od poniedziałku. Na skutek wniosku Kanadyjskiego Związku Fabrykantów, Liga Narodów zajęła się tą sprawą i obecnie w kilku państwach urządzono ankiety, mające dostarczyć materiału o ogólnej opinii światowej w kwestji ewentualnej reformy kalendarza.

Telegramy.

W Wilnie policja uwięziła 35 białorusinów za szerzenie komunizmu.

Wojaka angielskie ustępują z okupowanych terenów Nadrenji.

Brazylijscy lotnicy, którzy podjęli lot na samolocie „Anhanquerá” rozbili się w Pedra Branca w pobliżu Itararé.

W niedzielę zmarł José Nestor dos Passos, syn obecnego ministra wojny.

W Montevideo podczas zebrania kolonii żydowskiej doszło, z winy, jakiego anarchisty, do zaburzeń.

Okręty „Andajucia Star” i „Norman Star” przewiozą do Londynu 50 tysięcy skrzyż pomarańczy ze stanu Rio.

Argentyńskie władze pozwoliły na przywóz pomarańczy i mandarynek brazylijskich tylko do 31 stycznia 1930. Późniejsze przywozy muszą być zaopatrzone w zaświadczenia zdrowotne.

Socjaliści gotują się we Włoszech do walki z faszystami.

W Paryżu pożar zniszczył piwnice hali targowej.

W miejscowości Jaguarihyva (Paraná) webrana rzeka Capivary zerwała most.

W Rio de Janeiro odbył się kongres „Dróg Kołowych” z udziałem delegatów całej Ameryki.

Przyszły Kongres „Dróg Kołowych” odbędzie się w Santiago.

W Neapolu bandyści skradli kościół św. Klary.

Rada Ambasady Brazylijskiej p. Pimental Brandão będzie reprezentował Brazylię na konferencji Międzynarodowego Trybunału w Hadze.

Według najnowszej statystyki Australja liczy 6 356 770 mieszkańców.

Od Pacyfiku do Atlantyku w wielu miejscach Kanady płoną ogromne lasy.

Zjazd biskupów amerykańskich odbędzie się w dniach 6 i 7 października w Washingtonie.

P. Aleksander Jarek. — Gazeta wróciła nie wiemy z jakiego powodu.

KURS PIENIĘDZY.

Dolar	85510
Lira włoska	3440
Frank francuski	1380
Angielski funt szterling	41400
Pol argentyński	34500
Frank szwajcarski	14500
Złoty polski	19000

APARAT fotograficzny angielski trojkalny 18 — 24 prawie nowy z soczewką — podwojny anastigmat, Geoliza, zatkas migawkowy, trójnoś, 8 kasety książkowe — bardzo tanio do sprzedania. Informacji udziela Redakcja „Luda”.

OSWIATA. ma na składzie wielką ilość broszur: „Św. Teresa od Dzieciątka Jezus” i „Św. Stanisław Kostka” z Nowogą — 15 obrazkami w cenie \$5.00, tuzin \$50.00.

Baczność Rodacy!

Towarzystwo im. Tadeusza Kościuszkowego — Łączność i Zgoda w Kurytybie

urządza Wielką Wycieczkę połączoną z fantową Loterją i Churaskiem dnia 5-go września b. r. na kolonji Abranches w Parku Towarzystwa Władysława Jagiełły na którą Towarzystwo zaprasza wszystkich Członków i Rodaków z Kurytyby, jak również i z okolicy. W razie nieporozumienia Wyieczka odłożona będzie na drugą niedzielę.

UWAGA. Dla zyczących sobie wyjść na wycieczkę kursorować będą Autocamiony od godziny 8-mej rano i do 4-tej wieczorem i co pół godziny jedna będzie wyjeżdżała z Towarzystwa Kościuszkowego. Cena przejazdu tam i z powrotem 20000 od osoby.

Związek Amatorów Sceny

urządza dnia 7-go września Przedstawienie, na którym odegrana będzie sztuka w dwóch aktach ze słowami, pod tytułem:

SZLACHTA CZYNszOWA czyli kłótnia o wiatr, a na zakończenie zabawa taneczna.

Początek o godzinie 8-mej i pół punktualnie.

Wstęp dla dzieci jest dozwolony.

BILETY OKRĘTOWE

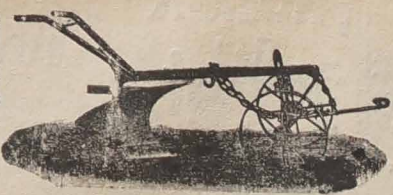
dyrekt jak również de Chamada najtaniej informować się rna Aquidaban N. 62 — wejście od Visconde de Nacar, Piawerza piętro.

Adubo Paraná są najlepsze nawozy sztuczne.

PATRZ OGŁOSZENIE

Koloniści

DOŚWIADCZENI
W ROLNICTWIE
UŻYWAJĄ TYLKO
MASZYN OD
FIRMY:

Casa Hackradt
CURITYBA, Rua 15 de Novembro 96.
CAIXA POSTAL 420.

Dobre żniwo

mogą mieć rolnicy, jeśli będą używać
NAWOZÓW z Fabryki

„Paraná”

Zakupujcie **NACZKĘ z KOŚCI** tylko **MARKI PARANÁ**,
znajdują się u nas zawsze na składzie różne **NAWOZY ZA-
GRANICZNE** jak: **SALETRA CHILIJSKA** jedynie prawdziwe
NAWOZY AZOTOWE.

Od miesiąca Lipca 1928 do Maja 1929 roku wysłano tych na-
wozów aż 2,816,101,6 tonn co dowodzi, że są najlepsze i
tych ludzi woła niżeli innych

REMANIA-FOSFAT
SUPERFOSFAT 15 proc.
SULFAT POTASOWY
CHLOREK POTASOWY

oraz **SPECJALNE MIESZANINY** na plantację.
Dla **TOWARZYSTW ROLNICZYCH** oraz dla kupców daje-
my specjalną zniżkę.

POTRZEBUJEMY AKTYWNYCH SPRZEDAWCÓW.

ALBANO BOUTIN & Cia.

RUA BOULEVARD CAPANEMA 155 —

CAIXA POSTAL 332 — TELEFON 236

Curityba — Paraná

FABRYKA W São Lourenço W PRZEDŁUŻENIU
RUA ASSUNGUY.

SKŁAD NASTION I JARZYN.

Majorsze nasiona dostać można tylko w składzie

SEMENTEIRA

gdzie się mieszal dawniej skład Witolda Zagollawicza — Travenca Zacharias 8 —
Curityba — jest to ulica między placem Zacharias i Avon Luiz Xavier przez
którą przechodzi tramwaj BATEL.

A. H. & Cia.

Nasiona te są zawsze świeże i gwarantowane. — Nasiona wysyła się pocztą
koleją na całą Brazylię. — Ceny są przystępne.

Klinika Chirurgiczna

RUA AQUIDABAN N. 66.

Telefon N. 448.

Chorych zamiejscowych przyjmuje się na
stały pobyt. Nowy aparat Roetgena
(daio—X). Specjalność: choroby chirur-
giczne, kobiece i dróg moczowych.

Dr. Antoni Rydygier

Gdyby się wszyscy przekonali o przy-
jemnym zapachu w ustach po czyszcze-
niu zębów odolom, innego środka higien-
icznego do ust jużby nie używali. Sprawia
taką przyjemność w ustach, jak orze-
wiająca kąpiel na ciele.

Skład produktów:

•Saude de Mulher.

•Bromil.

•Neo Neoscorina.

•Nutrin.

•Boro-Boracica.

Alberto Silva & Cia.

Rua Comendador Araujo 95,
CURITYBA

ELIXIR 914

1 pastylki 914.

Kilkudniowe zakażenie: 1) Czysta krew,
2) Sprowadza zanik pryszczów, plam,
swędzenia ran i t. p. 3) Usuwa reuma-
tyzm, ból głowy i gości. 4) Usuwa obja-
wy syfilistyczne. 5) Wzmacnia trawienie.
Elixir 914 nie atakuje żołądka, jest
najlepszym środkiem czyszczącym krew,
uznanym przez okulistów i lekarzy cho-
rób syfilistycznych.

Dozwolony przez Urząd Zdrowia D. N.
S. Paulo N 26 z 21 2 - 1916.

Bacność Wyborcy!

(Eleitores)

Przy Związku Polskim w niedzielę dnia 15-go WRZEŚNIA
odbędzie się wielka „Churrascada” bezpłatna dla kandydatów
na wyborców. Każdy może śmiało przychodzić, aby zapisać się.
Ułatwia się wszelkie dokumenta bezinteresownie.

Pamiętać trzeba, że nasza siła i wpływ zależy od ilości wy-
borców.

Podania można wносить w każdy dzień w Związku Polskim.
Początek od 8-ej z rana.

Komisja:

Jan Faucez, H. Trocnyński, Ludwik Wolski Ignacy Wróbel,
N. M. Falars.

Hotel Guanabara

Jedyny polski Hotel przy głównej ulicy w pobliżu
dworca w Kurytybie.

Czyste i wygodne pokoje wynajmuje się wraz z utrzy-
maniem. Smaczne ciepłe i zimne obiady i kolacje można
dostać w każdej chwili. Kuchnia doskonała. Pierwszorzęd-
ne trunki krajowe i zagraniczne.

Ceny od 6\$000 do 12\$000 dziennie.

Rua Barão do Rio Branco 378 -- Telefon 1103.

Właściciele: Ignacy Mierawa z Bratem.

Casa Vermelha

Eurico Fonseca & Cia.

Importowcy

Żelastwo, naczynia kuchenne, szkło do okien, drut kolozasty,
piłgi, maszyny, farby, oleje, broń i amucja, przyrządy rolnicze,
stolarskie i t. p.

Adres telegr.: VERMELHA. — Caixa postal Nr. 56.

Rua José Bonifacio Nr. 127 —

Curityba — Paraná

Głosy naszych Czytelników.

JAK SIĘ ODBYWAŁY ŚWIĘTE MISJE W TREZE DE MAIO DE ERECHIM.

Dnia 4-go sierpnia przybyli do
naszej parafii zaproszeni Księża
Misjonarze św. Wincentego a
Paulo, ksiądz Wilhelm Szymbor
i ksiądz Wiktor Bieniasz, aby od-
prawić u nas Misję, które miały
trwać aż do 10-go sierpnia. Cała
parafia zakwitła jakby uśmie-
chami uprzejmości i radości. —
W ciągu tego tygodnia nie było
żadnych przestępstw, niefelicy-
cznych grzechów, ale nawet i
małych. — Księża misjonarze roz-
porządzili, aby Misja przez pierw-
sze trzy dni była dla kobiet i
dzievcząt, w ostatnie zaś trzy
dni dla mężczyzn i chłopców. W
każdym dniu, tak dla kobiet jak i
mężczyzn rozpoczęła się nabo-
żeństwo o 7-mej z rana i koń-
czyło się o 4-tej po południu.
W każdym dniu były trzy Msze
święte i dwa kazania do połu-
dnia, a po południu nieszpory z
wystawieniem Najśw. Sakramen-
tu, Droga Krzyżowa i dwa kaza-
nia; a kazania i nauki, były tak
wzniosłe, były tak pouczające i
rzetelne, że podczas kazania sły-
chać było tylko jęki, płacz i wdycha-
nia.

USTAWIENIE KRZYŻA MISYJNEGO.

W ostatnim dniu odbyła się
wspaniała uroczystość. W celu
ustawienia olbrzymie-
go Krzyża misyjnego, urządzono
wielką procesję, w której wzięły
udział tysiące wiernych, którzy
na swych barkach nieśli ten cięż-

ki Krzyż aż do przeznaczonego
miejsca. Przybywszy na miejsce
przeznaczone, mężczyźni zrobili
kordon, aby Księża Misjonarze
mieli wolne miejsce do dalszej
ceremonii kościelnej i poświęce-
nia Krzyża Misyjnego. Misjona-
rze gdy ukończyli poświęcenie,
ukłękli trzy razy przed Krzyżem
i ucałowali go. Tłumy zaś ludu
rzucili się na kolana przed świę-
tym Krzyżem i zanosili modły
do Pana Boga. Przez cały ten
czas Świętych Misji kościół od
rana do wieczora był przepelnio-
ny narodem a do spowiedzi i Kom-
munijswiętej przysłało przeszło
dwa tysiące osób. W ostatnim
dniu misyjnym Księża Misjonarze
pożegnali się z narodem, błogo-
sławiając im — upominali aby nie
zapomnieli o tej Świętej Misji i
aby ten Święty Krzyż misyjny
ustawiony na placu kościelnym,
stał się bliskim sercu każdej
jednoski i aby wszystkim wspo-
minal o miłości Boga i o wie-
rze potężnej.

Dnia 10-go sierpnia po połu-
dniu Księża Misjonarze odjechali
od nas i udali się na kolonię Rio
de Peixe, gdzie tak samo mieli
odprawić misję i poświęcenie
Krzyża misyjnego.

MISJONARZE ZWIEDZAJĄ SZKOLE.

Z powrotem dnia 23-go Sier-
pnia Księża Misjonarze odwie-
dzili naszą szkołę parafialną,
w której zastali 51 dzieci u zesz-
czających do tejże szkoły.

Księża Misjonarze przeglądali
kajety to jest: dyktanda, rachunki
i kaligrafie tak polskie jak i bra-

zyliskie. Prośbą o rozwiązanie
jednego rachunku, który w prze-
ciągu trzech minut przez 36 uczni
był gotowy. Dzieci były jeszcze
przepytane z geografii i religii.
Widocznie Misjonarze byli
kontenci z uczniów, ponieważ
poczęstowali dzieci karmelkami.
O godzinie 3-ciej po południu od-
jechali kochani Misjonarze dalej
we Jwiat, aby głosić słowa Bo-
że, uczyć kochać Boga, a bliź-
niego jak siebie samego.
Niech korespondencja moja
będzie równocześnie podzięką
dla wymienionych Księżów Misjo-
narzy, których odwiedziny zachę-
ciły nas do czynu i obudziły w
każdym poczucie do miłości
Boga i do wiary

Uczestnik Misji.

Rozmaitości.

DZIWE A JEDNAK PRA- DZIWE RZECZY W AMERY- CE POŁOCCNEJ.

Amerycanie wszystko uprze-
mysłowili i zmechanizowali. Nie-
jednokrotnie słyszało się o sław-
nych olbrzymich rzeźniach w Chi-
cago, gdzie zabijanie mechanicz-
nie wprost przechodzą przez ca-
łą serię skomplikowanych ma-
szyn, które przerabiają je na
szynki, kiełbasy i inne artykuły
spożywcze. Wszystko z wiepra
jest wyzyskane, z wyjątkiem je-
go ostatniego kwiku, ale i ten jest
podobno przedmiotem rozważań
amerykańskich mechaników.

Z tych samych założeń wycho-
dzą, amerykanie wprowadzili do
swych wielkich gospodarstw
skomplikowany mechanizm.
Niektórzy hodowcy ze stanu
Colorado zauważyli, że krowy lu-

bia muzykę; zainstalowali na żło-
bach gramofony. Podobno tedy
krowy dają większą ilość mleka,
niż inne; nie twierdzimy katego-
rycznie, czy tak jest w istocie; o-
statecznie nie trudnego przepro-
wadzić odpowiednie próby.

Inni farmerzy zaprowadzili ma-
szyny do dojenia. Jest to oczy-
wiście maszyna elektryczna, która
pozwala nawet dziecku wydoić w
ciągu kwadransu osiemnaście
krow, nie tracąc przytem ani kro-
pli mleka.

Wreszcie, by uprzyjemnić ży-
cie tym miłym i pożytecznym
zwierzętom, yankei zaprowa-
dzają dla krow kinematograf! Jest
to już pomysł, zdawałoby się —
z bajki! Amerykański dziennik,
wychodzący w Cheyenne, tak to
opisuje: kino to wyświetla jedy-
nie filmy, przedstawiające łaki
i rozstępcznione rzeki, wszyst-
ko w kolorach. Służy on ku roz-
rywce krow w zimie, kiedy są
one zamknięte w swych obo-
rach.

Przytaczamy tutaj nie jakieś
wymyślone historie, ale wiado-
mości, zaczerpnięte z pism ame-
kańskich

O MAŁO, ŻE NIE ZOSTAŁ ZYWCEM POGRZEBANY.

W miasteczku Prien w Niem-
czech umarł w wieku lat 67 cie-
śla okretowy, Stocker. Było to
już drugie złożenie go do trumny;
tym razem już ostateczne. Pierw-
szy raz Stocker umarł pozornie
przed laty przeszło czterdziestu
i był uratowany przed straszną
śmiercią w grobie jedynie dzięki
przytomności lekarza. Podczas
transportu drzewa w zimie Stoc-
ker uległ nieszczęśliwemu wy-
padkowi, został przygnieciony

spadającymi kłocami, które mu
połamały nogi i zgnioty w wielu
miejscach. Przewieziono go do
Uniwersyteckiej kliniki w Mona-
chium, pozostającej pod kierun-
kiem słynnego naówczas chirur-
ga, d-ra Nussbauma. Ten doko-
nał na Stockerze kilku operacji,
z których ostatnia była tak nie-
szczęśliwa, że chory popadł w
pewnego rodzaju ogólny paraliż,
zachowując przytem całkowitą
przytomność umysłu. Uznano go
za umarłego i przygotowano
wszystkie przygotowania do po-
grzebu.

Przeżył swoje z tych chwil
opowiedział sam Stocker w na-
stępujących słowach:

— Leżałem w łóżku zimny i
sztywny, nie mogąc z siebie wy-
dobyć najcichszego głosu, ani po-
ruszyć jednego muskułu, słysza-
łem jednak i widziałem wszyst-
ko. Przerazenie moje nie miało
granic, gdy sanitariuszka głośno
oznajmiła, że umarłem, a doktor
oficjalnie to potwierdził.

O godzinie 7-mej wieczorem
włożono mnie do trumny i przy-
niesiono do kostnicy, gdzie już
leżało dwoje umarłych.

Złożono mi ręce, obwiązano róż-
żancem i włożono gromnicę. Sły-
szałem, jak jedni mnie żalowali,
inni ze współczuciem mówili, że
już szczęśliwy jestem, że się
skończyły moje męczarnie. Sły-
szałem, jak się modlono za mnie.
Ochciałem krzyknąć wołać w roz-
paczy, lecz nie mogłem nawet
poruszyć ustami, ani zamknąć
stęzałych, otwartych powiek. Myśl
moja pracowała gorączkowo, a
godziny przechodziły z powolno-
ścią wieczności. Mój zniechęco-
niony wzrok padł na krzyż, wi-
szący na ścianie kostnicy. Zaczę-

C. E. Schulz & Cia. Następcy **CEZARA SCHULEZA**
 Najlepsze pieczęki krawcuzkowe i metalowe. Najlepiej zaopatrzona Księgarnia i
 Papiernia. Drukarnia najdoskonalsza. Przybory do rysunków technicznych i szkol-
 nych. **Linje tusze**, światowej sławy **pelikan**. Ekiertki drzewne i celulozowe
 Skale, powiększające, linje paralelne, skale redukcyjne, papier rysunkowy w naj-
 lepszym gatunku, kalki płócienne i papierowe. Wszelkie przybory do biur tech-
 nicznych i handlowych. Farby, pędzle, palety. — Papier na szablony, stram-
 ent. Wszelkie prace w **zakresie drukarstwa** wchodzące wykonuje się
 szybko i precyzyjnie. — Koperty, papier listowy, faktury, rachunki, weksle pla-
 katy, nalepki, zaproszenia i inne. — **Dewocjonalja**: Różańce, książki do na-
 nabotek obrazki i obrázky religijne, lichtarze, krzyże, medaliki i figury świętych
 Kompletna urzędzania kaplic i kościołów. — Księgi handlowe, zeszyty szkolne
 i notatniki — **Tabliczki** nietłukące, tekstury i papier wszelkiego rodzaju. —
 Maszyny do pisania **Mercedes** i taśmy do maszyn.

Curityba — Rua Barão do Serro Azul, 66-72 obok Urzędu
 Skarbowego (Delegacia Fiscal) — Telefon 1150.

Casa Salomão

Salomão Guelmann

CURITYBA — PARANÁ — BRASIL

Oddział Bankowy:
 Podejmuje się wszelkich transakcji bank-
 owych z wyjątkiem Camblo.
 Świadczenia wszelkich należności we wszyst-
 kich miejscowościach kraju.
 Przyjmuje depozyty na rachunek bieżący,
 na ograniczony i nieograniczony przeciąg
 czasu.
 Wykonuje polecenia wypłat z nadzwyczaj-
 ną szybkością.

Oddział Handlowy:
 WYSTAWA i skład mebli stylowych do
 jadalni, sypialni, do sal wizytowych, kuchni,
 spiżarni i t. d.

Oddział Przemysłowy:
FABRYKA MRBIL — Fabryka Luster,
 szlifowania kryształów i szkła. — Fabryka
 luster wszelkich rozmiarów i kształtów.

Praca Dr. Generoso Marques N 18
 Telefon 801

Praca Dr. Generoso Marques N 18
 Telefon 801

Rua 24 de Maio N 32
 Telefon 80.

Spróbuj, a powiesz Panie,
 e piwo POMBA
 jest najlepszym w Paranie.

Jedyny Polski Skład Nasion
CASA SEMEADOR
 Czesława Mazurka
 Curityba,
 Ebano, Pereira 41,
 Paraná

Posiada zawsze na składzie gwaranto-
 wanej jakości nasiona kwiatowe i war-
 zywne, które wysła natychmiast po
 nadesianiu zamówienia.

Dr. Carlos Heller
 Praktykował w hamburskich, wiedeń-
 skich i paryskich szpitalach.
 Praktyka ogólna.
 Leczy specjalnie choroby skórne, we-
 neryczne, pęcherza i włośń.
 Klinika dla dzieci. — Leczy Żylaki
 oraz rany na nogach bez operacji.
 Leczy sztucznymi promieniami Diatermia
 Konsultorium i rezydencja:
 Rua 15 de Novembro 5. Przyjmuje od
 10 do 12 i od godz. 4-jej do 6-jej.
 Rez: Rua C. Araujo 970 — Telefon 44

łem się na medlic, ale tak gora-
 co, jak jeszcze nie modliłem się
 nigdy. Wreszcie złożyłem ślub
 Matce Boskiej z Altötting, że pie-
 sze zaniosę na swoich barkach
 krzyż wielki z Prien do Altötting,
 byleby mnie żywcem nie pocho-
 wano.

W tym czasie asystent, doktor
 Schmiedbauer odbywał swą nocną
 wizytację chorych. Zobaczył,
 że moje łóżko jest puste. ale nie
 uwierzył, że umarłem i udał się
 natychmiast do mieszkania do
 ktora Nussbauma. Przebudzony
 ze snu lekarz naczelny, kazał się
 zaraz przenieść do kliniki. cierpiał
 bowiem wtedy bardzo i sam
 prawie był unieruchomiony.

O godzinie 2-giej w nocy dwóch
 postugaczy wyjęło mnie z trum-
 ny i zaniosło do sali operacyj-
 nej. Tutaj z całą energią zaczę-
 to mnie rozcierać, masować na
 wszystkie strony i nacierać ze
 wszystkich sił, w końcu posta-
 wiono mnie na głowie, tak, że
 spowodowano wymioty. Po tak
 gwałtownych zabiegach sfołżały
 wreszcie moje mięśnie, stopnio-
 wo ustąpił paraliż i zacząłem się
 poruszać i mówić. Byłem ura-
 lowany.

Stary doktor Nussbaum upadł
 wtedy na kolana i zawołał: „Bo-
 gu niech będą dzięki, że biedny
 człowiek nie został żywcem po-
 grzebany”, a pod wrażeniem prze-
 żytych chwil, sięgnął do kami-
 zelki, wyjął jedenaście 10-cio mar-
 kowych monet i włożył mi do
 ręki.

Stosker spełnił swój ślub i sam
 pieszo zaniósł ciężki krzyż do
 Altötting, gdzie go złożył na o-
 tarzu na znak swej wdzięcz-
 ności.

Po tej tragedji żył jeszcze
 przeszło lat czterdzieści.

ODWAŻNA DZIEWCZYŃKA OCALA KONIA I CZŁOWIEKA.

Gazety węgierskie podają opis
 rzadkiej odwagi 5-letniej dziew-
 czynki. Na placu Kalmantar dook-
 oła wozu z węglem zgromadził
 się tłum gapiów, przyglądających
 się, jak woźnica okładał batem
 zmęczonego konia, który nie mógł
 ruszyć z miejsca. Nagle z tłumy
 wyskoczyła 5-letnia dziewczynka
 Ilonka Kalasz i zastąpiła konia
 w momencie, kiedy bat świstał
 w powietrzu i miał znowu spaść
 na kark zwierzęcia. „Pan nie ma
 prawa bić nieszczęśliwego konia.
 Konie tak jak i ludzie cierpią.
 Ten koń jest przeciążony pracą.”
 Bezmyślny przed chwilą tłum
 otoczył go w mgnieniu oka. Wte-
 dy 5-letnia Ilonka zastąpiła sobą
 woźnicę i zawołała: „Nie macie
 prawa go bić, jest was za wielu
 na jednego.”

Niewiadomo, czem skończy-
 by się całe zajście, gdyby nie
 policjant, który zjawił się na-
 reszcie na miejscu wypadku i
 spisał protokół.

W komisariacie policji, na za-
 pytanie dyżurnego przodownika,
 kto dziewczynkę nauczył tak pię-
 knych zasad, odparła z dumą, że
 chodzi do szkoły, gdzie jej ko-
 chana nauczycielka Margit-neni
 (neni — znaczy po węgiersku cio-
 cia, jak zwykle mianują dzieci
 nauczycielki) uczy wszystkie
 dziewczynki, aby stawały w o-
 bronie uciśnionych. Margit-neni
 dostała przez telefon pochwałę
 policji, a prócz tego, ku jej wiel-
 kiemu zdumieniu, na drugi dzień
 zrana zjawił się w szkole ów

Dr. Antonio Mesiano
 Były kierownik w Klinice Maternidade
 Jasy Larangeiras w Rio na miejscu
 Profesora D. r. Fernandes Magalhães.
Operator. Leczy choroby kobiece,
 pomaga w chorobach położniaczych, dro-
 gi moczowe i t. d.
 Konsultorium: Palácio Avenida, De-
 part. 101 — przyjmuje go godziny 9-jej
 do 11-jej i od 4-jej do 6-jej.
 Rezydencja: Rua Carlos de Carva-
 lho 784. — Telefon 159.
 Wyjeżdża na zawołanie w każdej chwili
 nawet i w nocy.

Apteka Polska
 Założona w roku 1877.
JOÃO VIDAL NETO
 Curityba — Rua Floriano 22 —
 rog Mar. Deodoro — Parana —
 Telefon 482.

Wielki wybór w drogerjach. Produkty
 chemiczne. Lekarstwa nacionalne i za-
 graniczne. Recepty załatwia się szybko
 z największą ostrożnością.
 Konsultorium: D-rów Moreira, Borges
 de Macedo i t. d.
 Najtańsza apteka w mieście. Zala-
 wia się zamówienia w dzień i w nocy.
Mówi się po polsku.

ELIKSIR „NOGUEIRA“
 Jest używany skutecznie w nastę-
 pujących chorobach:

skrofuly
 bubony
 choroby kobiece
 cieczenie z uszów
 wywłóka
 fistule
 raka syfilistycznego
 przyszcze
 białe upławy
 wrzody i narośle
 świerzb
 reumatyzm
 plamy skórne
 niedomagania wątroby,
 bóle w piersiach
 narośle na kościach
 pulsowanie tętna
 i wogóle wszystkie cho-
 roby pochodzące ze krwi.

Wielce skuteczny środek czysz-
 czący krew.

RESTAURACJA
 Deposito Atlantica
 Rua Mar. Floriano Peixoto N 83
 róg Praça Carlos Gomes
 Smaczne obiady i kolacje, ciepłe obiady
 według życzenia klientów. Co dzień i
 pierwszorzędne pieczywo. Zawsze świe-
 ży szops Atlantica.

węglarz i przyrzekł pod słowem
 honoru, że nigdy już nie uderzy
 w swem życiu żadnego konia,
 prosi tylko, by mu pozwolono u-
 ścisnąć dzielna Ilonkę, która po-
 trafiła bronić zwierzęcia przed
 człowiekiem, a człowieka przed
 ludźmi.

Wesoly kącik.

TEŻ IMIĘ.
 — Jak ci na imię, mój mały?
 — Nie wiem, pse Pana.
 — Ty nie wiesz, no a jak cię na-
 zwała twój ojciec.
 — Ojciec? ojciec mię uazywa nie-
 dolegą.

OBJAŚNIŁ GO.
 — Chciałbym się widzieć z p. Fu-
 jarskim.
 — Z którym? Jest ich dwóch
 braaci.
 — Z tym, który ma siostrę w
 Poznaniu.

W SZKOLE.
 — Gapiaki, co leży od nas dalej
 — Afryka czy księżyc?
 — Afryka, panie psorze.
 — A to co znou? —
 — Przecie księżyc widzimy, a
 Afryki wcale nie wiadać od nas.

NIECH NAWET PŁACZE!
 Żyd, właściciel niedawno naby-
 tego majątku ziemskiego:
 — Panie ekonomia, kaź pan za-
 bić tę największą swinię.
 Ekonom: — Ależ, panie dziedzi-
 cu, ona będzie się prosić...
 Właściciel: — Nie szkodzi. Niech
 prosi, niech nawet płacze, każo-
 ją zabić.

PODRAPAŁA SIĘ W GŁOWĘ.
 Sędzia — Dlaczego pani podra-
 pała męża? Czy nie wiecie, że ma-
 ż to głowa rodziny?
 Oskarżona — A dyc, panie są-
 dzio, gdzie mam się drapać, jak
 nie w głowę.

PHOENIX **MASZYN DO SZYCIA**
HAFTOWANIA

Mamy na składzie wielki wy-
 bór różnych maszyn do szycia;
 są droższe i tańsze, nadają
 się do jakiegokolwiek pracy kra-
 wieckiej.

Sprzedajemy te maszyny na spłaty
 miesięczne.

Prosimy odwiedzić naszą stałą wystawę.

RICARDO HOENE
 Rua Barão do Rio Branco 278-282 — Curityba.
 Filia: Rio Negro. Przedstawicielstwo naszej firmy w Ponta Grossa,
 São Bento, Joinville, Ouro Verde, Tres Barras, Campo Largo

CASA METAL
 CURITYBA, Rua 15 de Novembro 44 — Caixa Postal 140

PRAKTYCZNE NAJROZUMNIEJ ORZADZE ZIEMI
PLUGI SA WE WIELKIM WYBORZE

Do farbowania wszelkich
 materiałów uważa się ogólnie
 za najlepsze tak zwane
Farby BAYER

CARLOS LUHM — Rua Blachuelo 161 — Curityba

VANADIOL Grande Tonico Phosphatado
 Oczyszcza krew i wzmacnia nerwy.
 Codziennie wydają się recepty na to lekarstwo medycy Brazylii i Argentyny, ma-
 nowiele profesorowie: Dr. Miguel Conto, Austrégisilo, Juliano Moreira, Rocha
 Faria, Rubião Meira, Dr. Diogo Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Guabetro
 skotez i inni lekarze.

Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszają się w „LUDZIE”

Nasze odpowiedzi.

W. K. Regularne przesyłki „Lu-
 dus” zależą od Administracji naszej,
 a także od sprawności poczty. I tu
 i tam wolniemy na poprawę.

K. W. Opłaty pocztowe są nastę-
 pujące:

Przesyłki krajowe.
 Od listów zwykłych nie przecho-
 dzących 20 gramów płaci się 300 rs.
 a za każde następne 20 gr. dopłaca
 się 200 rs.

Od listów poleconych (cartas re-
 gistradas) nie przechodzących 20
 gr. płaci się 700 rs.

Od pocztówek i widokówek płaci
 się 200 rs.

Przesyłka pieniędzy
 może być uskuteczniiona przez czeki
 pocztowe, albo przez listy pieniężne.
 Czeki pocztowe (vales pos-
 tals) opłaca się:
 Od przesyłki do 250000 lub czą-
 stki 500 rs.
 Od przesyłki do 500000 — 1000
 „ „ 1000000 — 1500
 „ „ 1500000 — 2000
 „ „ 2000000 — 2500

Od każdego następnego 1000 lub
 cząstki 600 rs.

Przesyłki zagraniczne
 (poza Amerykę). Listy ważące 20
 gr. opłaca się 500 rs. Od każdego
 następnego 20 gr. lub cząstki płaci
 się 300 rs. Zatem list zwykły 20 gra-
 mowy do Europy (a i do Polski)
 kosztuje 500 rs.; polecony 1000,
 czyli 500 rs. opłata a 600 polecenie
 (registro).

Karty pocztowe i widokówki 300
 rs., podwójne 600 rs.

Przekazy pieniężne mię-
 dzynarodowe. Poczta brazylijska
 przyjmuje pieniądze na przesyłki
 zagraniczne dochodzące do 1000
 franków platnych w milrejsach we-
 dług kursu dnia poprzedniego. Za
 każde 50 franków opłaca się 20 cen-
 tów. Przy opłatach frank 640 rs.
 Za dowód odbioru 200 rs.

Szczegółowe objaśnienia opłat
 pocztowych podajemy w Kalendar-
 rzu „Ludus”.

OGŁOSZENIE.
 Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w
 Kuritybie zawiadamia wyślab m-
 czyn, obywateli polskich, urodzonych
 roku 1911, zamieszkałych, lub c-
 sowo przebywających w Brazylii, w sta-
 nach Paraná, Mato Grosso, Santa Ca-
 tharina i Rio Grande do Sul, że w myśl
 artykułu 20 Ustawy o powozek-
 nym obowiązku wojsko-
 wym z dnia 28-go maja 1924 roku
 (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 609), nie-
 zależnie od czasu i powodów wyjazd-
 ich z kraju, winni zgłosić się do Kon-
 sultatu Rzeczypospolitej w Kuritybie (ru-
 13 de Maio Nr. 63), pod osobistą odpo-
 wiedzialnością za niedopełnienie tego o-
 bowiazku na zasadzie art. 87 wspomia-
 nej Ustawy, w terminie od 15-go wrze-
 śnia do 15-go października b. r. celem
 zarejestrowania się.

W razie, jeżeli osobiste zgłoszenie się
 byłoby niemożliwe, dopełnienie powi-
 szego obowiązku może być dokonane drogą
 pisemną, (listem poleconym) z jedo-
 oczesnym podaniem powodów uniemożli-
 wiających zgłoszenie się osobiste. W
 tych wypadkach koszty opłat pocztowych
 pisemnego zgłoszenia się i przesłania po-
 świadczenia o zarejestrowaniu ponosi
 zgłaszający się, przesyłając na ten cel
 pod adresem Konsultatu załączki pocztowe
 na sumę 20000.

Każdy zgłaszający się do rejestracji
 winien być zaopatrzony w dokumenty
 stwierdzające tożsamość osoby (paszport,
 metryka urodzenia), oraz dokumenty
 dotyczące zawodu i wykształcenia.

W razie pisemnego zgłoszenia się po-
 wyższe dokumenty winny być również
 nadesłane, a oprócz tego należy podać
 w piśmie:

- 1) Imię i nazwisko,
- 2) Data i miej-
 scowość urodzenia,
- 3) Imiona rodziców,
- 4) Czy żwi (ojciec i matka),
- 5) Zawód
 ojca,
- 6) Miejsce faktycznego zamieszka-
 nia w kraju,
- 7) Miejsce pobytu (adres
 obecny),
- 8) Narodowość,
- 9) Wznanie
 10) Zawód względnie zatrudnienie,
- 11)
 Wykształcenie,
- 12) Stan cywilny,
- 13) U-
 karania sądowe,
- 14) Wady fizyczne.

Rejestracja niniejsza ma charakter wy-
 łącznie ewidencyjny i nie będzie podlega-
 za sobą obowiązku powrotu do Kraja.
 Za Konsula Rzeczypospolitej Polskiej

Jan Król
 Sekretarz Konsultatu

Najlepszym piwem jest piwo Astra-Pilsen z browaru z Atlantyki